

ANMÄLDA BROTT

PRELIMINÄR STATISTIK FÖR FÖRSTA HALVÅRET 2012

brå
brottsförebyggande rådet

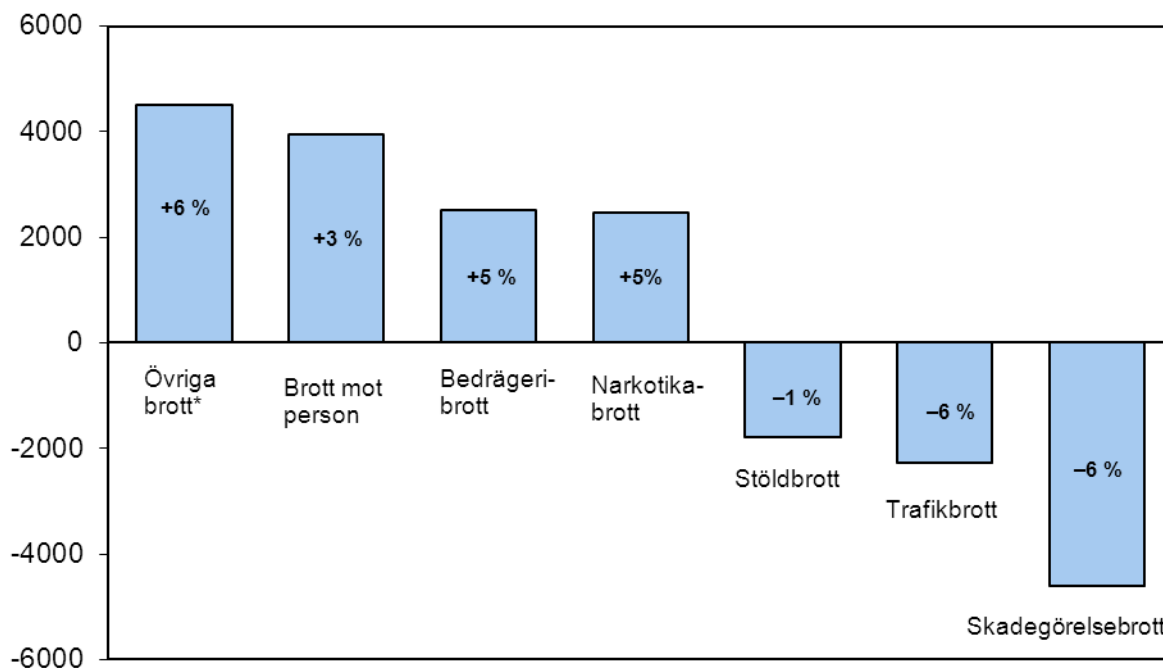
Anmälda brott, statistik för första halvåret 2012

Sammanfattning

- Under första halvåret 2012 anmäldes totalt 680 000 brott, vilket är 1 procent fler än motsvarande period året innan.
- De kategorier av anmälda brott som ökade var brott mot person (+3 %), narkotikabrott (+5 %) och bedrägeribrott (+5 %). De kategorier av brott som minskade var trafikbrott (−6 %), skadegörelsebrott (−6%). Stöldbrotten låg kvar på ungefär samma nivå som det första halvåret 2011 (−1 %).
- Några av de enskilda brottstyper som antalsmässigt ökade mest var *fickstöld, olovlig försäljning av alkohol och olovligt innehav av alkoholdrycker* samt *ofredande*.
- Några av de enskilda brottstyper som antalsmässigt minskade mest var *övrigt klotter (ej mot kollektivtrafik), biltillgrepp*, samt *inbrott i källare och på vind*.
- Under första halvåret 2012 anmäldes ungefär 123 000 brott mot person (3–7 kap brottsbalken), vilket är 3 procent fler än första halvåret 2011. Bland misshandelsbrotten ökade misshandel mot barn 0–6 år (+15 %) och misshandel mot kvinna 18 år och äldre (+3 %). Misshandel mot barn 7–14 år (−4 %), mot barn 15–17 år (−10 %) och mot man 18 år eller äldre (−3 %) minskade. Antalet anmälda våldtäkter (−7 %) och olaga hot (−2 %) minskade medan anmälda fall av ofredande ökade (+10 %).
- Det anmäldes cirka 254 000 stöldbrott (8 kap. brottsbalken) under första halvåret 2012. Både biltillgrepp (−20 %) och stöld ur och från motordrivna fordon (−5%) fortsatte att minska. Antalet anmälda bostadsinbrott ökade med 5 procent till 10 000 brott, vilket beror på en uppgång i antalet anmälda inbrott i villa, radhus och dylikt (+14 %). Lägenhetsinbrotten minskade samtidigt med 8 procent. Antalet anmälda rån (+2 %) ökade något jämfört med samma period 2011 medan butiksstölder/snatterier (−4 %) minskade. Även de anmälda cykelstölderna (−6 %) minskade under perioden.

Definition

- *Anmälda brott* är alla de händelser som anmäls och registrerats som brott hos Polisen, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott. För en mer detaljerad beskrivning se *Statistikens Innehåll*.

Figur 1. Förändringar av antalet anmälda brott mellan första halvåret 2012 och första halvåret 2011. (Procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smugglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av kontaktförbud.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en redovisning av ärendeflödet till Polisen, Åklagaren, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott.

Statistiken redovisas i huvudsak i enlighet med den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar ålder och kön på den utsatta personen. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket är fallet för en stor del av brotten i den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

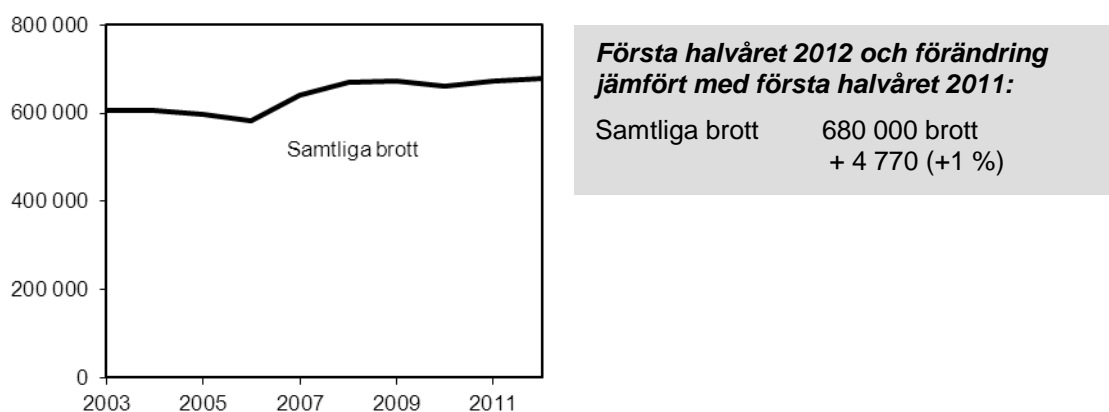
När du tolkar statistiken *tänk på att*

- statistiken visar *antal anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än det antal brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än vad anmälningsstatistiken visar. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av ändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att avgöra om brotten faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda

brott till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
– utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2012 anmäldes totalt 680 000¹ brott till polis, tull eller åklagare. Det är en ökning med 1 procent jämfört med motsvarande period 2011. Sedan år 2003 har antalet anmälda brott under årets första sex månader ökat med 73 600 brott (+12 %). Utvecklingen av samtliga anmälda brott karaktäriseras sedan 1975 av en kontinuerlig ökning. Efter 1990 ökar antalet anmälda brott i en långsammare takt.

Figur 2. Det totala antalet anmälda brott, första halvåret 2003–2012.

Brott mot person, narkotikabrott och bedrägeribrott ökade under första halvåret 2012 medan trafikbrott och skadegörelsebrott minskade. Stöldbrotten låg kvar på ungefär samma nivå som första halvåret 2011. Antalet stöldbrott som ökade mest var fickstölder, inbrott i villa och radhus samt stöld utan inbrott från samlings- och ungdomslokal med mera, medan de som minskade mest var biltillgrepp, inbrott i källare och på vind samt cykelstölder. Bostadsinbrotten ökade med 5 procent under första halvåret 2012 jämfört med motsvarande period 2011 till 10 000 anmälda brott.

Skadegörelse på motorfordon var den enda skadegörelsen som ökade under det första halvåret 2012 jämfört med samma period föregående år. De anmälda skadegörelsebrott som minskade mest var klotter mot kollektivtrafik och övrigt klotter. Bland bedrägeribrotten minskade bedrägeri med bluffaktura medan bland annat bedrägeri med hjälp av internet ökade.

Antalet anmälda brott mot person ökade med 3 procent jämfört med första halvåret 2012. Misshandel mot barn 0–6 år ökade med 15 procent och misshandel mot kvinna ökade med 3 procent medan misshandel mot barn 7–14 år, mot barn 15–17 år och mot man 18 år eller äldre minskade. Bland brott mot person ökade även ofredande till 26 400 anmälda brott (+ 10 %) medan olaga hot minskade med 2 procent till 24 000 anmälda brott.

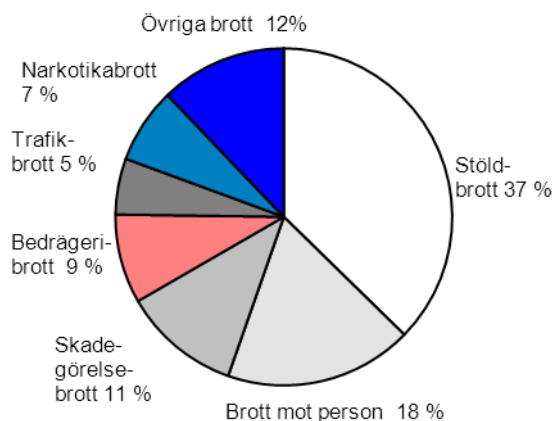
¹ Talen över antal anmälda brott redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 1 416 327 brott blir 1 420 000, 1 564 brott blir 1 560 och 373 brott blir 373.

Ett urval av de brottstyper som ökat mest det första halvåret 2012	Förändring jämfört med 2011		Ett urval av de brottstyper som minskat mest det första halvåret 2012	Förändring jämfört med 2011	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Fickstöld	+4 080	+20 %	Övrigt klotter (ej mot kollektivtrafik)	-3 020	-16 %
Olovlig försäljning av alkohol och olovligt innehav av alkoholdrycker	+3 670	+136 %	Biltillgrepp	-1 980	-20 %
Övrigt bedrägeri	+2 880	+17 %	Inbrott i källare och på vind	-1 850	-23 %
Ofredande	+2 400	+10 %	Cykelstöld	-1 720	-6 %
Bedrägeri med hjälp av internet	+1 940	+27 %	Klotter mot kollektivtrafik	-1 621	-13 %
Överlåtelse av narkotika	+1 920	+48 %	Bedrägeri med bluffaktura	-1 500	-20 %
Dataintrång	+1 460	+99 %	Stöld ur och från motordrivna fordon	-1 450	-5 %

Tabell 1. Ett urval av de brottstyper som ökat respektive minskat mest i antal anmälda brott det första halvåret 2012.

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2012 utgjorde stöldbrotten 37 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden utmärks av att stöldbrottens andel har minskat markant – med 18 procentenheter sedan år 2003 – medan narkotikabrott och övriga brott har fördubblat sina andelar. Skadegörelsebrott och trafikbrott hade i princip oförändrade andelar medan brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) ökade sin andel med 5 procentenheter. Narkotika- och trafikbrotten påverkas av polisens och andra myndigheters åtgärder för att upptäcka brott.

Första halvåret 2012 jämfört med första halvåret 2003:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott)

	2003	2012	Förändring
Stöldbrott	55	37	-18
Brott mot person	13	18	+5
Skadegörelsebrott	12	11	-1
Bedrägeribrott	5	9	+3
Trafikbrott	6	5	-1
Narkotikabrott	4	7	+4
Övriga brott	5	12	+7

Notera att skillnaden är beräknad på icke-avrundade siffror.

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, första halvåret 2012 (674 000 brott).

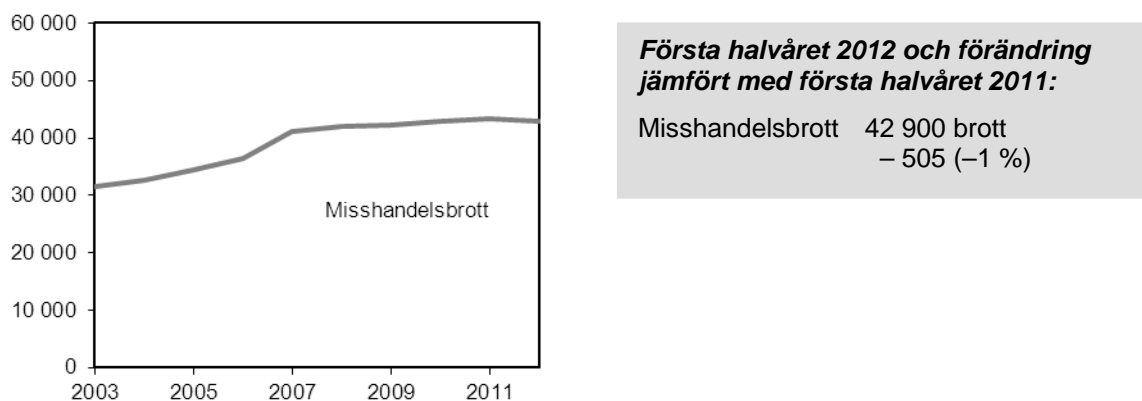
Utvecklingen av anmälda brott mot person

Under första halvåret 2012 anmäldes 123 000 brott mot person (3 – 7 kap. brottsbalken), vilket är 3 procent fler än under motsvarande period 2011. Det motsvarar 18 procent av samtliga anmälda brott. Under den senaste tioårsperioden har de anmälda brotten mot person ökat med 55 procent. Anmälda brott om misshandel, olaga hot eller ofredande står tillsammans för drygt tre fjärdedelar av de anmälda brotten mot person. Övriga brott som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller till kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, sexuellt

tvång och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i brott mot person.

Misshandel, fridskränkingsbrott och olaga förföljelse

Under första halvåret 2012 anmäldes 42 900 misshandelsbrott, vilket är något färre än för samma period 2011.

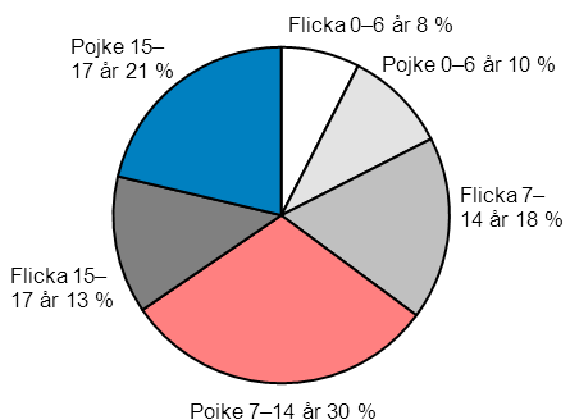
Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, första halvåren 2003–2012.

Misshandel mot personer 18 år och äldre redovisas efter kön, efter om gärningspersonen är bekant eller obekant med offret och om brottet skett inomhus eller utomhus. Sedan 2009 redovisas även de brott som skett inomhus av en gärningsperson som är bekant till offret uppdelat efter *nära relation*² respektive *ej nära relation*. För anmäld misshandel mot kvinna 18 år och äldre är misshandel i nära relation vanligast. För man 18 år och äldre är misshandel utomhus av obekant vanligast. Under det första halvåret 2012 anmäldes 19 900 *misshandelsbrott mot man*, vilket är 3 procent färre än första halvåret 2011. Antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* ökade med 3 procent till 13 700 anmälda brott.

Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn* i åldern 0–6 år ökade med 15 procent till 1 610 anmälda brott under första halvåret 2012. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år var 4 420, en minskning med 4 procent jämfört med första halvåret 2011. För barn i åldern 15–17 år anmäldes 3 180 misshandelsbrott det första halvåret 2012 vilket är en minskning med 10 procent jämfört med samma period föregående år. Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna.

Under första halvåret 2012 anmäldes sammantaget 9 210 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 21 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades 3 540 (38 procent) mot flickor och 5 670 (62 procent) mot pojkar, 17 procent avsåg misshandel av barn i åldern 0–6 år, 48 procent barn i åldern 7–14 år och 35 procent barn i åldern 15–17 år.

² Offret och gärningspersonen är eller har varit gifta eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden eller har gemensamma barn utan att bo tillsammans.

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot barn 0-17 år i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, första halvåret 2012 (9 210 brott).

De anmälda misshandelsbrotten har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Under första halvåret 2012 anmäldes 37 procent fler brott än under första halvåret 2003.

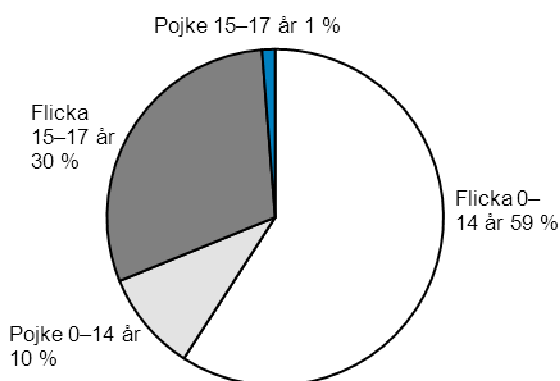
Det gjordes 1 304 anmälningar om grov kvinnofridskränkning under första halvåret 2012, vilket är ungefär samma nivå som föregående år. Samtidigt anmäldes 978 fall av grov fridskränkning, även det en marginell förändring jämfört med föregående år. Både grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning har ökat kraftigt de senaste 10 åren. Jämfört med första halvåret 2003 anmäldes 49 procent fler fall av grov kvinnofridskränkning och nästan 9 gånger fler fall av grov fridskränkning under första halvåret 2012. Eftersom dessa brott består av ett flertal andra brott, såsom misshandel, olaga hot etc. som ska ses som ett led i en upprepad kränkning, är det troligt att skälet till uppgången återfinns i polisens och Åklagarmyndighetens sätt att hantera dessa brott.

Olaga förföljelse, s.k. stalkning, är en brottsrubricering som infördes i brottsbalken i oktober 2011. Det är ett brott som ligger nära fridskränkingsbrotten då även olaga förföljelse består av ett flertal andra brott som ska ses som ett led i en förföljelse. Under första halvåret 2012 anmäldes sammantaget 456 fall av olaga förföljelse. Av dessa gällde 313 mot kvinna 18 år eller äldre.

Våldtäkt och andra sexualbrott

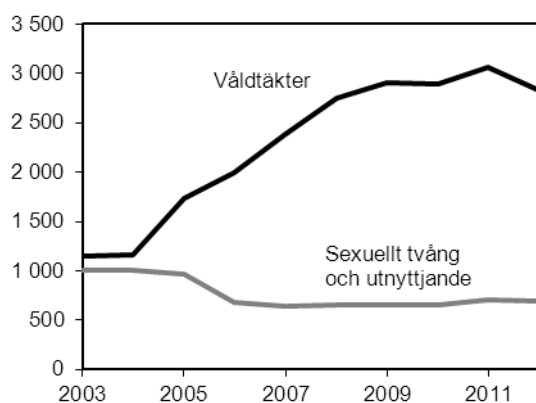
Under första halvåret 2012 anmäldes 7 660 *sexualbrott*, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med första halvåret 2011. De anmälda *våldtäkterna* är 7 procent färre jämfört med första halvåret 2011. *Sexuellt ofredande* minskade med 5 procent till 3 537 anmälda brott under första halvåret 2012 och *sexuellt tvång, utnyttjande med mera* minskade med 19 procent till 691 anmälda brott.

Totalt anmäldes 1 270 våldtäkter mot barn i åldern 0-17 år vilket innebär en minskning med 6 procent. I cirka 11 procent av fallen var offren pojkar. För anmälda våldtäkter mot flickor var 66 procent under femton år och motsvarande andel för pojkar var 91 procent. Bland de vuxna offren var 96 procent kvinnor och 4 procent män.

Figur 6. Anmälda våldtäkter mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, första halvåret 2012 (1 270 brott).

Nedgången av antalet anmälda våldtäkter under det första halvåret 2012 utgör ett undantag från trenden de senaste tio åren, då de anmälda våldtäkterna kontinuerligt har ökat. En del av ökningen kan förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slår igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande har minskat sedan 2005, medan antalet anmälda våldtäkter har ökat. Minskningen av antalet anmälda brott rörande sexuellt tvång och utnyttjande har dock inte varit lika kraftig som ökningen av antalet anmälda våldtäkter. Under 2005 och 2008 påverkades statistiken också av enskilda anmälningar som innehöll ett stort antal brott mot ett och samma brottsoffer. Även förändringar i anmälningsbenägenheten kan ha påverkat hur många våldtäkter som har anmälts.

Första halvåret 2012 och förändring jämfört med första halvåret 2011:

Våldtäkt	2 830 brott
	– 226 (–7 %)
Sexuellt tvång, utnyttjande	691 brott
	– 19 (–3 %)

Figur 7. Totalt antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande, första halvåret 2003–2012.

Dödligt våld

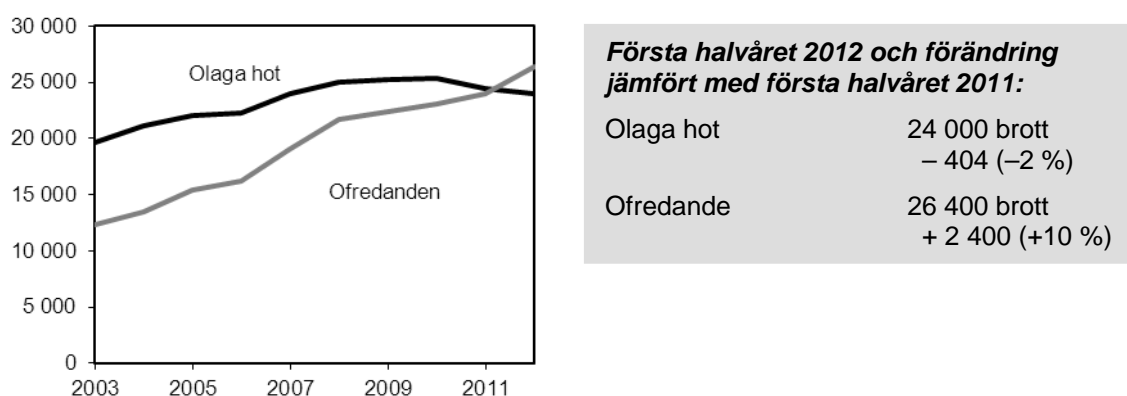
Antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld årligen. Statistiken visar samtliga anmälda händelser med dödlig utgång som det finns anledning att utreda för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många av dessa händelser kommer efter utredningen att visa sig vara till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det förekommer även att flera polisanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken innehåller dubletter.

I anmälningsstatistiken ingår även dödligt våld som begås utomlands, men som anmäls och registreras i Sverige.

För att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien för år 2011 presenteras i en separat rapport/sammanfattning som finns tillgänglig på Brå:s hemsida: www.bra.se/dodligt-vald.

Olaga hot och ofredande

Under första halvåret 2012 anmäldes 24 000 *olaga hot* och 26 400 *ofredanden*, vilket är en ökning för ofredande (+10 %) och en minskning för olaga hot (–2 %) jämfört med första halvåret 2011.

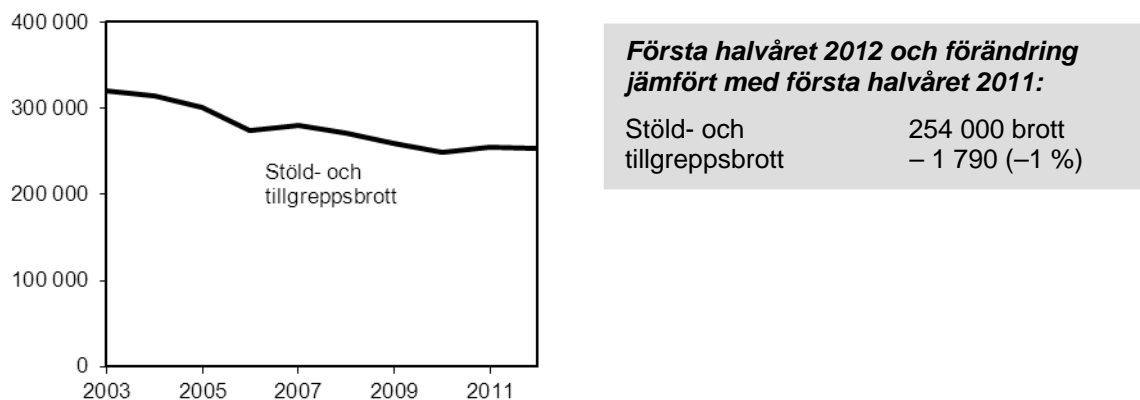

Figur 8. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, första halvåren 2003–2012.

Sett till statistiken över de första halvåren 2003 till 2012 har antalet anmälda ofredande ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Antalet anmälda olaga hot har under samma period ökat fram till år 2008 för att därefter ligga kvar på samma nivå. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år) minskar tydligt under sommarmånaderna.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

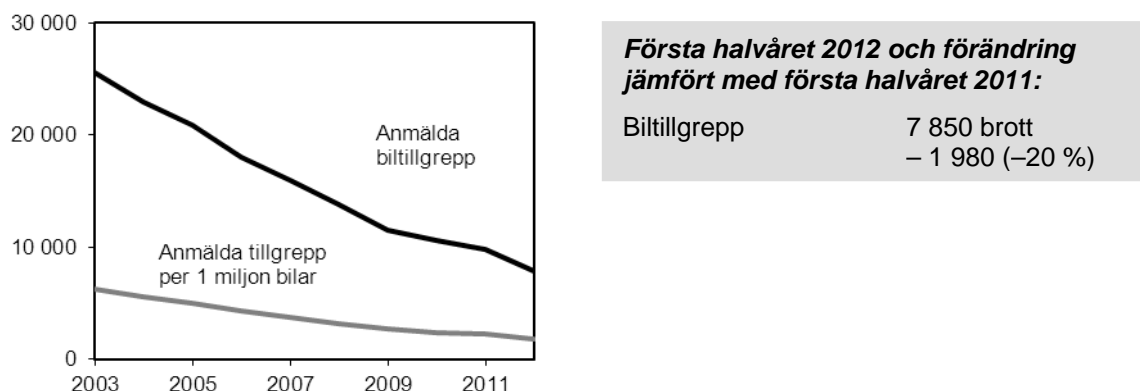
Totalt anmäldes 254 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken) det första halvåret 2012 vilket är i stort sett samma nivå som första halvåret 2011. De stöldbrott som ökade mest i antal var fickstöld och inbrott i villa och radhus och de som minskade mest var biltillgrepp och inbrott i källare och på vind. De anmälda stöldbrotten har minskat under den senaste tioårsperioden och ligger nu 21 procent lägre än år 2003.

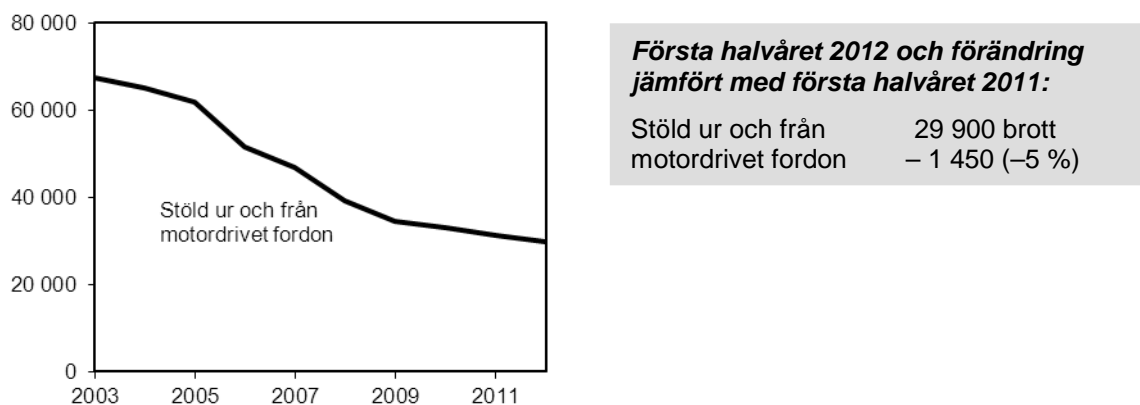
Figur 9. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåren 2003–2012.

Bilbrott

De anmälda bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med 3 430 brott (-8 %) under första halvåret 2012 jämfört med första halvåret 2011. Totalt anmäldes 7 850 biltillgrepp och 29 900 stölder ur och från motordrivet fordon under första halvåret 2012. Sedan år 2003 har antalet biltillgrepp minskat med 69 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 56 procent.

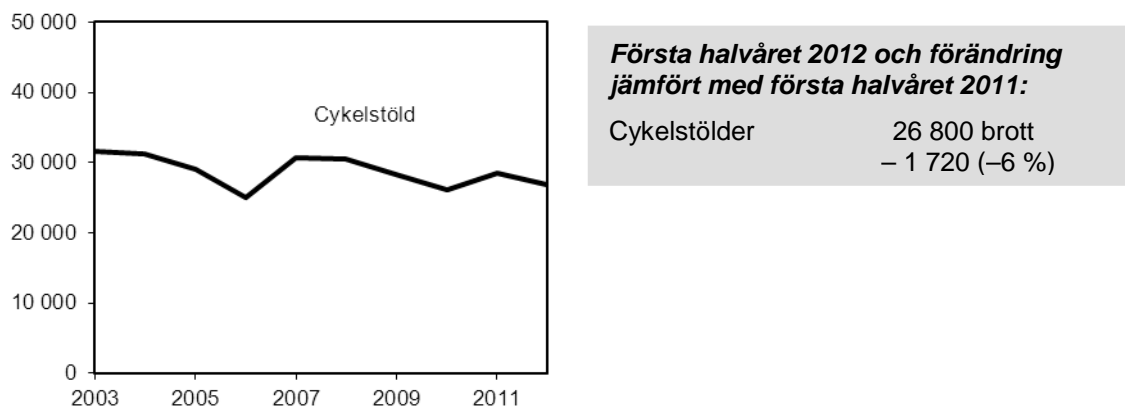
Figur 10. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik åren 2003–2012 (källa: SIKÄ för åren 2003–2009, Trafikanalys från och med år 2010).

Figur 11. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, första halvåren 2003–2012.

Cykelstöld

Under första halvåret 2012 anmäldes 26 800 cykelstöld, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Under de senaste tio åren har de anmälda cykelstölderna minskat med 15 procent.

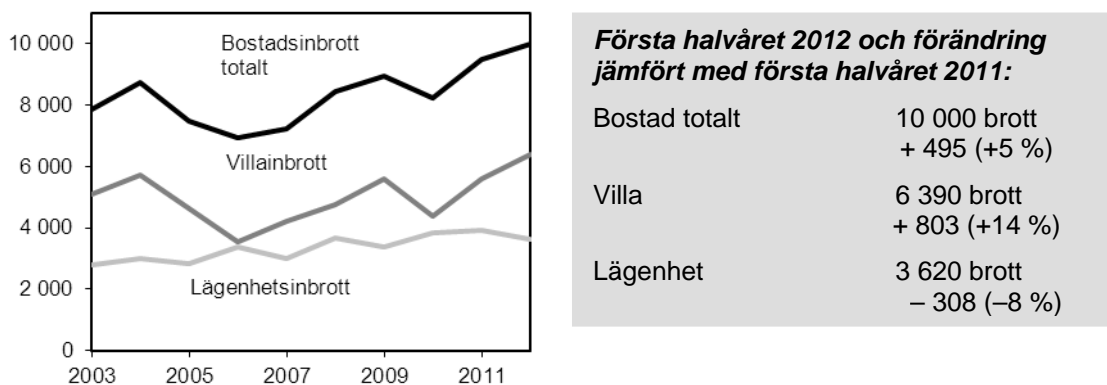
Figur 12. Antal anmälda cykelstöld, första halvåren 2003–2012.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöld

Under första halvåret 2012 anmäldes 41 600 inbrottsstöld. Det är en minskning med 8 procent jämfört med första halvåret 2011. De inbrott som minskade mest var inbrott i källare och på vind som minskade med 23 procent till 6 080 anmälda brott samt inbrott i butik, varuhus och dylikt som minskade med 18 procent till 2 060 anmälda brott. Inbrottsstöld i villa, radhus och dylikt ökade med 14 procent till 6 390 anmälda brott vilket också svarade för den största antalsmässiga ökningen. Antalet anmälda inbrott i lägenheter minskade med 8 procent till 3 620 anmälda brott. Resterande inbrottsstöld minskade med undantag för inbrottsstöld i apotek och läkemedelsförråd samt i fritidshus vilka uppvisade mindre uppgångar antalsmässigt.

De anmälda bostadsinbrotten har de senaste tio åren haft en uppåtgående trend. Både lägenhetsinbrotten och villainbrotten har ökat under perioden. För lägenhetsinbrotten har uppgången varit stabil år från år medan villainbrotten har haft större svängningar. Jämfört med för tio år sedan anmäldes det under första halvåret i år 29 procent fler lägenhetsinbrott och 26 procent fler villainbrott.

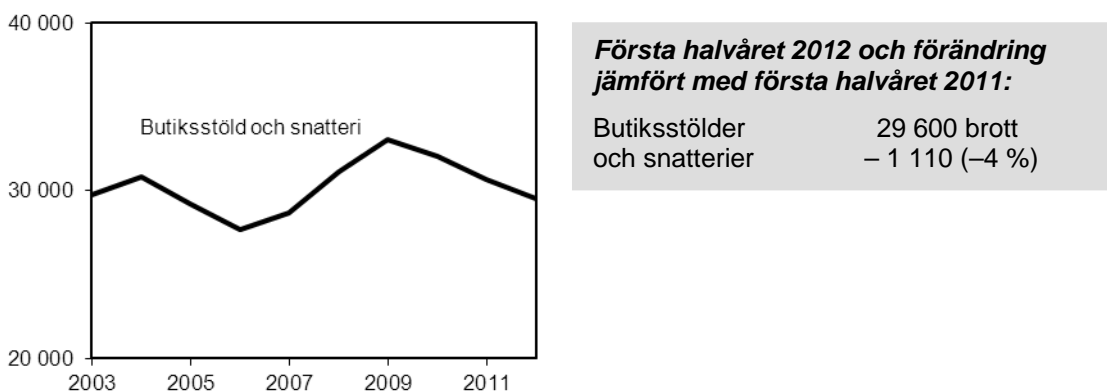
Villainbrotten har under de senaste tio åren fått en alltmer säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den mest brottsaktiva månaden tätt följd av oktober och december. Denna struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten som uppvisar en relativt jämn nivå av antalet anmälda brott under året.

Figur 13. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåret 2003–2012.

Butiksstöld/snatteri och fickstöld

Under första halvåret 2012 anmäldes 29 600 butiksstöld och snatterier, vilket är en minskning med 4 procent jämfört med första halvåret 2011. Antalet anmälda butiksstöld har varierat under den senaste tioårsperioden, och antalet under det första halvåret ligger nu på i stort sett samma nivå som år 2003.

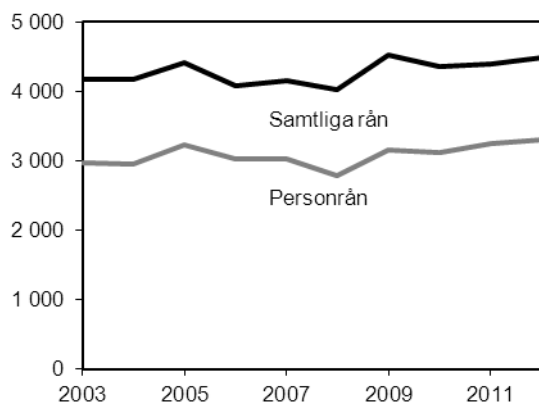

Figur 14. Antal anmälda butiksstöld och snatterier, första halvåret 2003–2012.

Under första halvåret 2012 anmäldes 24 100 fickstöld. Det är en ökning med 4 080 brott eller 20 procent jämfört med samma period föregående år. Sett från ett tioårsperspektiv har antalet anmälda fickstöld legat på ungefär samma nivå med undantag för det senaste året då en höjning skett. Första halvåret 2012 anmäldes 18 procent fler fickstöld än för tio år sedan.

Rån

Antalet anmälda rån ökade med 2 procent under första halvåret 2012 jämfört med samma period föregående år till 4 480 brott. Både antalet anmälda rån totalt och personrån ligger inom ramen för de upp- och nedgångar kring en stabil nivå som förekommit de senaste tio åren.

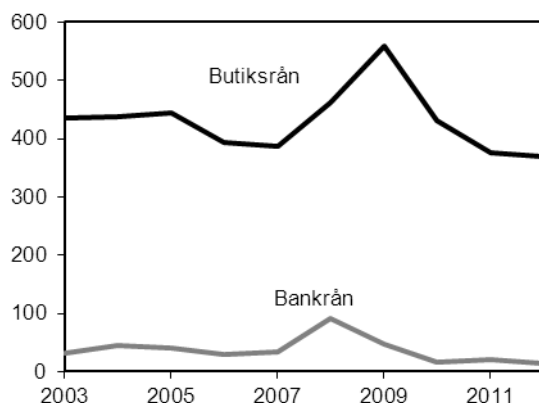

Första halvåret 2012 och förändring jämfört med första halvåret 2011:

Samtliga rån	4 480 brott + 84 (+2 %)
Personrån	3 310 brott + 66 (+2 %)

Figur 15. Totalt antal anmälda rån och personrån, första halvåret 2003–2012.

Antalet anmälda rån av övriga kategorier är betydligt färre, men grövre, genom att det relativt sett är vanligare att skjutvapen används. Bland övriga kategorier återfinns *butiksrånen*, som under första halvåret 2012 minskade med 2 procent till 369 anmälda brott jämfört med året innan. Antalet anmälda butiksrån har legat på ungefär samma nivå de senaste tio åren med undantag för åren 2008 och 2009 då en tillfällig ökning skedde. Under första halvåret 2012 anmäldes 13 rån mot *bank*, vilket är 8 färre jämfört med motsvarande period föregående år. Det anmäldes 32 rån mot *värdetransporter* vilket är 17 fler än under första halvåret 2011. De anmälda *taxirånen* minskade med 10 brott till 21 anmälda brott under första halvåret 2012.

Första halvåret 2012 och förändring jämfört med första halvåret 2011:

Butiksrån	369 brott - 7 (-2 %)
Bankrån	13 brott - 8 (-38 %)

Figur 16. Antal anmälda butiksrån och bankrån, första halvåret 2003–2012.

Utvecklingen av övriga anmälda brott

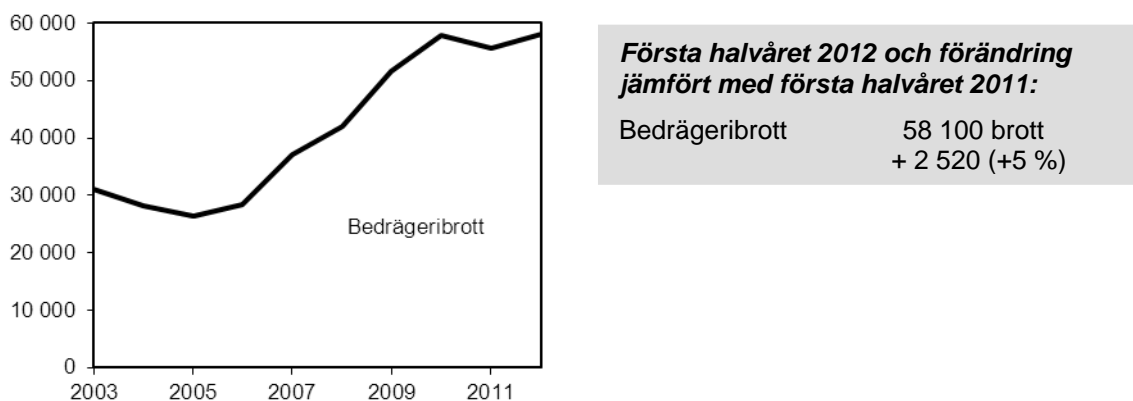
Bedrägeribrott

Under första halvåret 2012 anmäldes 58 100 bedrägeribrott³ (brott mot kap. 9 i brottsbalken), vilket är fler än första halvåret 2011 (+5 %). Bedrägeri med hjälp av internet (+1 940), samt övriga bedrägerier (+2 880) ökade mest i antal anmälda brott medan datorbedrägeri (-479), bedrägeri med kontokort (-370) och med hjälp av bluffaktura (-1500) minskat mest.

Jämfört med första halvåret 2003 anmäldes det 86 procent fler bedrägerier under samma period 2012. Den största delen av ökningen har skett mellan 2005 och 2010. Ökningen

³ Exklusive bidragsbrott.

kan till viss del förklaras av att en del av landets polismyndigheter har gjort satsningar på framför allt internet- och kontokortsrelaterade bedrägerier. Sett i ett längre perspektiv har dock nivån för bedrägerier tidvis varit lika hög eller högre. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Bedrägerierna kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år. Till och med 2007 ingick bidragsbrott i statistiken över bedrägerier, men från och med 2008 redovisas dessa som brott mot bidragsbrottslagen.

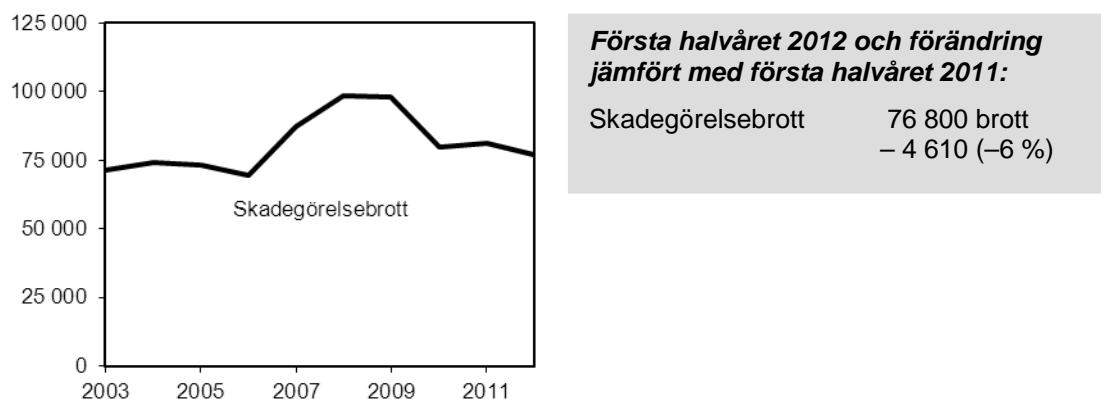

Figur 17. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåret 2003–2012.

Under första halvåret 2012 anmäldes 3 760 bidragsbrott, vilket motsvarar en minskning med 14 procent jämfört med samma period 2011. Antal anmälda bidragsbrott mot Försäkringskassan och mot a-kassorna och Arbetsförmedlingen som tillsammans står för nästan tre fjärdedelar av de anmälda bidragsbrotten minskade bägge till 1 610 bidragsbrott mot Försäkringskassan (–21 %) och 1 150 bidragsbrott mot a-kassorna och Arbetsförmedlingen (–19 %). Statistiken över antalet anmälda bidragsbrott är starkt beroende av vilka insatser de olika myndigheterna genomför för att motverka dessa brott.

Skadegörelsebrott

Under första halvåret 2012 anmäldes 76 800 skadegörelsebrott. Det är en minskning med 6 procent (–4 610 brott) jämfört med motsvarande period föregående år. Mest minskade övrigt klotter (–16 %) och klotter mot kollektivtrafik (–13 %) som minskade till 16 200 respektive 10 500 anmälda brott. De anmälda skadegörelsebrotten är högre (+7 %) jämfört med för tio år sedan.

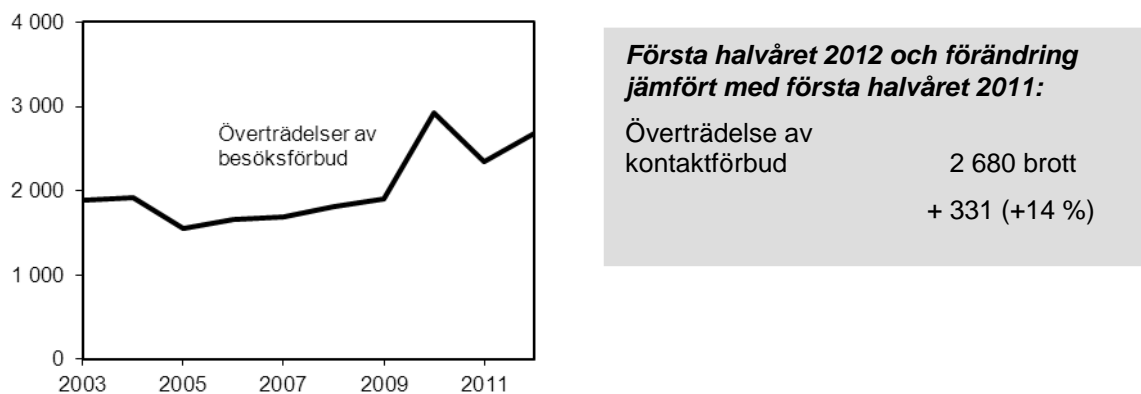

Figur 18. Antal anmälda skadegörelsebrott, första halvåret 2003–2012.

Överträdelse av kontaktförbud

I oktober 2011 ändrades namnet på lag om besöksförbud till lag om kontaktförbud. Namnbytet innebar även att olika delar av lagen förtydligades, och bland annat infördes även möjligheter till övervakning med hjälp av elektronisk fotboja av dem som dömts till kontaktförbud. Detta bör beaktas vid analyser av de anmälda brotten utveckling.

Under första halvåret 2012 anmäldes 2 680 överträdelser av kontaktförbud, vilket är en ökning med 14 procent sedan första halvåret föregående år. Sett till en tioårsperiod har antal anmälda överträdelser av besöks- och kontaktförbud legat på en relativt stabil nivå under det första halvåret. Det går dock att se en ökning sedan år 2009. För dessa brott är det vanligt att en enskild gärningsperson ger upphov till ett stort antal brott i och med ett upprepat antal överträdelser.

Första halvåret 2012 och förändring jämfört med första halvåret 2011:

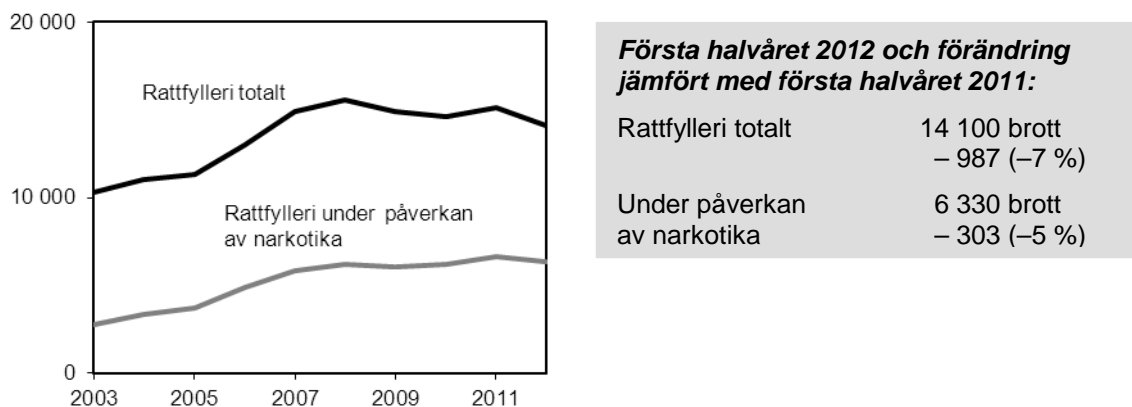
Överträdelse av kontaktförbud	2 680 brott
	+ 331 (+14 %)

Figur 19. Antal anmälda överträdelser av kontaktförbud, första halvåren 2003–2012.

Rattfylleribrott

Under första halvåret 2012 anmäldes 14 100 rattfylleribrott, varav 6 330 avsåg rattfylleri under påverkan av enbart narkotika. Det är en minskning av rattfylleri under påverkan av alkohol med 8 procent. I rattfylleri under påverkan av alkohol ingår även fall där personen varit påverkad av både alkohol och narkotika. Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika minskade med 5 procent jämfört med föregående år.

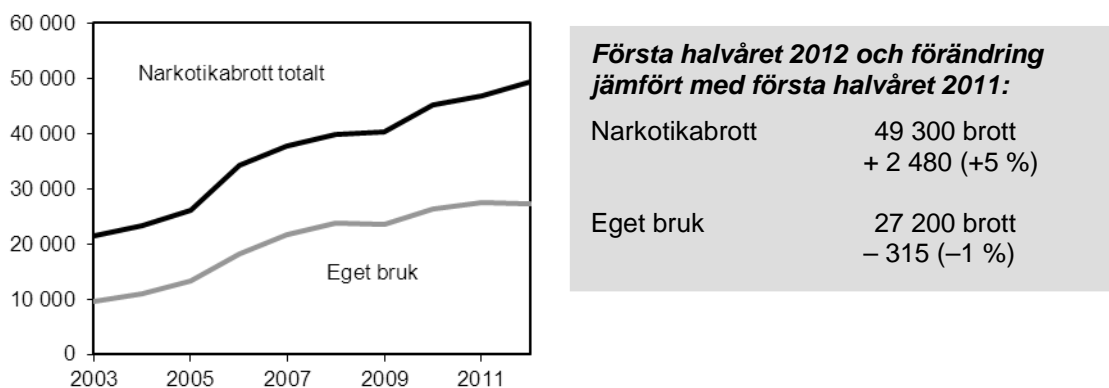
Anmälningarna om rattfylleribrott ökade fram till 2008 och har därefter legat kvar på en jämn nivå. En trolig anledning till att de anmälda rattfylleribrotten ökade fram till år 2008 är att polisen i det närmaste fördubblade antalet slumpvisa alkohol- och drogtester under den perioden. En lagändring, som infördes 1999, har sannolikt också påverkat ökningen av anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika.

Figur 20. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåren 2003–2012.

Narkotikabrott

Under första halvåret 2012 ökade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* jämfört med samma period 2011. Totalt anmäldes 49 300 brott, vilket är en ökning med 5 procent. Under 1990-talet och fram till 2001 pendlade antalet anmälda narkotikabrott kring en relativt konstant nivå. Därefter har anmälningarna ökat kraftigt. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens åtgärder för att upptäcka brott. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken.

Figur 21. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåren 2003–2012.

Några nya redovisningar

Från och med årsskiftet 2012 särredovisas två nya typer av bedrägeri. Den ena är bedrägeri mot EUs finansiella intressen, för vilken 2 anmälda brott rapporterades för det första halvåret 2012. Den andra är subventionsmissbruk för vilket det under samma period inte anmäldes några brott.

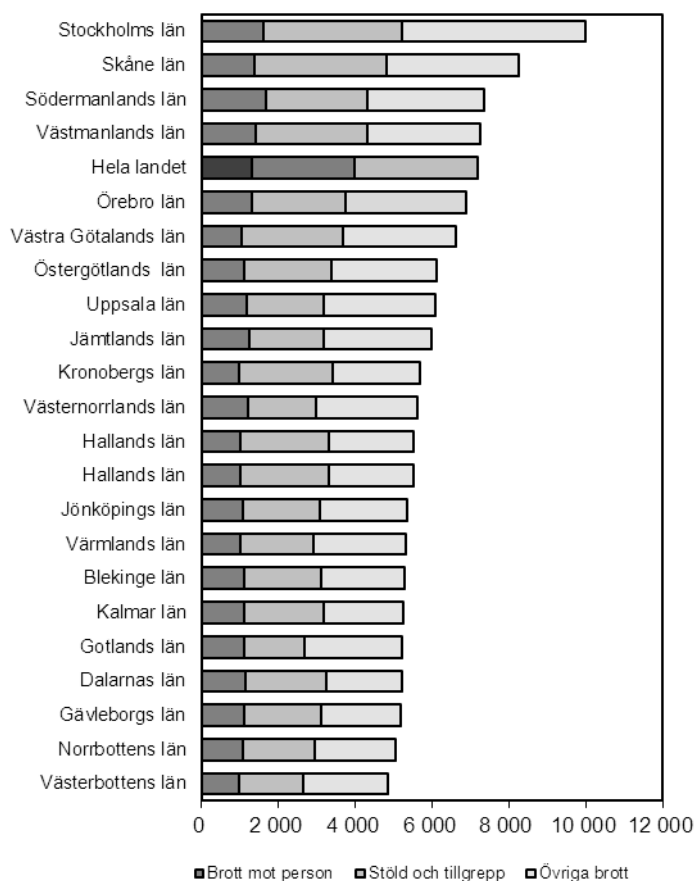
Regionala variationer

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. Under första halvåret 2012 anmäldes det i Stockholms län 9 970 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Västerbottens län är drygt 4 850 brott, eller ungefär hälften så många som i Stockholms län. Antalet anmälda brott per län är relativt stabilt över tiden.

Under första halvåret 2012 hade *Södermanlands*, *Stockholms* och *Västmanlands* län ett förhållandevis högt antal anmälda brott per 100 000 invånare då det gäller brott mot

person. *Stockholms*, *Skåne* och *Västmanlands* län hade flest stöld- och tillgreppsbrott per 100 000 invånare.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar ett högt antal brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som Norrmalms stadsdel i Stockholm och Centrum i Göteborg och Malmö.

Figur 22. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, första halvåret 2012.

Statistikens innehåll

Preliminär statistik

Statistiken som redovisas här är *preliminär*. Det innebär att vissa brott, som anmälts under redovisningsperioden, inte hunnit komma med i statistiken på grund av långa rapporteringstider. De kommer dock med i den *slutliga* årsstatistiken, där samtliga brott som rapporterats till och med två månader efter redovisningsårets slut redovisas. Skillnaden mellan den preliminära och den slutliga statistiken har totalt sett varit mindre än 0,5 procent under de senaste åren fram till 2006. År 2007 var skillnaden dock 1,2 procent, vilket var en tillfällig avvikelse i samband med att ett nytt ärendesystem (Cåbra) infördes. I samband med det fördröjdes leveranserna av statistikunderlag för vissa brottkategorier, som miljöbrott och skattebrott, på så sätt att vissa brott redovisades först i den slutliga statistiken. Detta gällde huvudsakligen de ekonomiska brotten (borgenärsbrott och skattebrott).

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ned kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brå:s webbplats, <www.bra.se>.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁴, brott mot trafikbrottslagen (TBL), brott mot narkotikastrafflagen (NSL) och brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁵ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen kategoriseras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen (RPS) och Åklagarmyndigheten (ÅM). Kategoriseringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Kategoriseringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av publikationen *Kodning av brott* som finns på Brå:s webbplats, www.bra.se. Huvudprincipen är att varje gång ett visst lagrum överträtts ska det räknas som ett brott.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun och då redovisas brotten bara på län. Från och med 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärenderegistreringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR). Den lokala polismyndigheten skickar sedan uppgifterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar uppgifterna veckovis till Brå. Dessutom levereras vissa uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Detta är viktigt att känna till vid jämförelser över tid. Nedan följer en sammanställning av några tekniska och juridiska förändringar sedan 1965 som i högre eller lägre grad har påverkat statistiken över anmälda brott. De är redovisade i fallande

⁴ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁵ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till relevanta stycken.

- År 2010 gjordes anpassningar i Brå:s statistikdatabas som en följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott år 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för år 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För år 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit samt 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till CÅBRA, kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007, kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. I tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott

jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- Vid slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med år 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan åren 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indatleveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.
- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som egentligen inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.

- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmälts under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades år 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld, gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan år 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brå:s statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brå:s statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information se Kvalitetsstudie om ekobrott, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Kvaliteten i brottskoder

Kvaliteten i brottskodningen kan många gånger vara svår eller omöjlig att kartlägga genom de befintliga kontroller som görs av Brå. Mot den bakgrunden har Brå år 2009 inlett ett arbete med att studera kvaliteten i brottskodningen. En mindre studie har genomförts, men eftersom endast ett fåtal polismyndigheter ingick kan dessa inte representera samtliga polismyndigheter i landet.

Resultatet av studien visar bland annat att man måste vara mycket försiktig vid analyser av statistik på detaljnivå. Det gäller i synnerhet sådan information som försök till eller

fullbordat brott, om brottet begåtts inomhus eller utomhus eller om brottet begåtts av en bekant person eller inte.

Juli 2012

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.